

Asia: VN/37864/2025

Lausuntopyyntö: Arviomuistio työvoimapalveluiden kehittämistarpeista kuntouttavan työtoiminnan uudistamisen yhteydessä

Kehittämisehdotus 1: Uravalmennuksen räätälöinti

Näkemykset uravalmennuksen räätälöintiä koskevista ehdotuksista:

Muistion ehdotukset tunnistavat yleiset ongelmat, joita aikaisempi kuntouttavaan työtoimintaan perustunut vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien asiakkaiden palvelu osoitti. Kuntouttavasta työtoiminnasta tuli perusratkaisu johon kannustettiin aikaisemmalla työmarkkinatuen rahoitusmallilla. Eri hankkeiden yms. kautta saatiin koko ajan hyviä kokemuksia siitä, miten valmennukseen investoimalla sen vaikuttavuutta oli mahdollista parantaa.

Kehittämisehdotuksissa ei kuitenkaan ratkaista aikaisempaa perusongelmaa, joka on valmennuksen laajamittainen kysyntä ja sen aiheuttama taloudellinen haaste. Mikäli asiakkaiden ohjausta halutaan laadullisesti kehittää ja yksilöllisyyttä vahvistaa tarkoittaa se kustannusten nousua. On myös oletettavaa, että tälläkään tavalla ei pystytä riittävän selkeällä panos-tuotos mallinnuksella osoittamaan, että tulokset työmarkkinoiden työvoimavarannon kautta investoinnit takaisin. Tästä seuraisi vahvaa asiakkuuksien valikointia ja osa asiakkaista jäisi edelleen ilman palvelua.

Kehittämisehdotus 2: Työhönvalmennuksen menetelmien monipuolistaminen

Näkemykset työhönvalmennuksen menetelmien monipuolistamista koskevista ehdotuksista:

Ehdotus laatuperusteisen työhönvalmennuksen (esim. IPS) hyödyntämisestä on vaikuttava mutta rajattu. Menetelmät ovat vaativia ja kalliita toteuttaa, ja niitä voidaan realistisesti tarjota vain pienelle kohderyhmälle. Ilman velvoittavaa sääntelyä tai rahoitusta palvelun volyymi jää hyvin pieneksi suhteessa ns. välityömarkkinoiden asiakasmäärään.

Kehittämisehdotus 3: Työllistymissuunnitelman rakentaminen palvelukokonaisuudeksi

Näkemykset ehdotuksista työllistymissuunnitelmasta palvelukokonaisuutena:

Muistion ehdotukset laajentaisivat työllistymissuunnitelman roolia monialaisen palvelun johtamisen työkaluna, mutta tarvittavaa lainsäädäntöä ja resursointia on epärealistista. Työllisyysalueille tulisi monialaisen työn koordinaatiovastuu ilman resursseja, mandaattia tai mahdollisuutta velvoittaa muita toimijoita.

Kehittämisehdotus 4: Sääntelyn tarkentaminen (kokeilu, valmennus)

Näkemykset sääntelyn tarkentamista koskevista ehdotuksista:

Ehdotuksessa todetaan tarve tarkentaa sääntelyä, mutta muistio ei sisällä konkreettisia lakimuutoksia. Ilman lakitason ohjausta monialaisen työn rajapinnat jäävät työllisyysalueiden itse ratkaistaviksi, mikä lisää alueellisia eroja, tulkintaongelmia ja hallinnollista työtä.

Kehittämisehdotus 5: Alueellisten yhteistyösopimusten edistäminen

Näkemykset ehdotuksista alueellisten yhteistyösopimusten edistämisestä:

Yhteistyösopimusten laatiminen hyvinvointialueen kanssa ei ratkaise monialaisen työn rakenteellisia haasteita. Taloustilanteen vuoksi sopimukseen päätyy tyypillisesti 'minimitaso', joka lukitsee osapuolten panoksen sopimuskaudeksi, vaikka tarve muuttuisi. Sopimukset voivat siirtää vastuuta työllisyysalueelle ja lisätä hallinnollista taakkaa.

Mitä muuta haluatte kertoa tässä yhteydessä?

Muut näkemykset, kommentit ja ehdotukset:

Arviomuistion ehdotukset tunnistavat tärkeitä teemoja, mutta ne perustuvat oletukseen, että työllisyysalue voi omilla resursseillaan kehittää monialaisia palveluja ilman lainsäädäntöä, rahoitusta tai sote-toimijoiden velvoitteita. Väli työmarkkinoiden rakenteellista haastetta ei käsitellä, eikä muistiossa tarjota ratkaisuja suuren asiakasvolyymin palvelutarpeeseen.

Patama Hannu
Mikkelin kaupunki